

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1833/2023
17.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миленко Тодоресков, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Вељко Влаховић“ из Новог Сада, коју заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 390/23 од 08.02.2023. године, у седници одржаној 17.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 390/23 од 08.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 649/22 од 07.12.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се усваја тужбени захтев. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу, за период од 01.10.2018. године до 30.09.2021. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 113.386,75 динара са затезном каматом од 30.01.2022. године до исплате и износ од 17.966,48 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.01.2022. године и на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 87.961,79 динара са затезном каматом од 30.01.2022. године до исплате, као и износ од 13.452,09 динара на име затезне камате обрачунате од доспелости до 29.01.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 78.500,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 390/23 од 08.02.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба тужене и преиначена првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена за период од 01.10.2018. године до 30.09.2021. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 113.386,75 динара са затезном каматом од 30.01.2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од 17.966,48 динара од доспелости до 29.01.2022. године и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 87.961,79 динара са затезном каматом од 30.01.2022. године до исплате и обрачунату затезну

камату у износу од 13.452,09 динара од доспелости до 29.01.2022. године. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка, па је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 78.500,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан тужилац да туженој накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 40.500,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 31.820,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ББ је била у радном односу са туженом на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 6,30. Након смрти покојне ББ, поступак је преузео АА, који је оглашен за њеног јединог наследника. У спорном периоду, покојној ББ је плата обрачуната на основу Закона о платама у државним органима, јавним службама и на основу Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама. На основу налаза и мишљења судског вештака утврђена је висина тражених накнада на име топлог obroка и регреса за сада покојну ББ у више варијанти и према различитим параметрима, а тужба је коначно уређена тако што је тужбеним захтевом тражен износ обрачунат по најповољнијем ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио захтеве тужиоца и обавезао тужену да тужиоцу, као правном следбенику пок. ББ, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за спорни период, јер је закључио да у износу минималне зараде не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је чланом 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По становишту првостепеног суда, у ситуацији када је тужена правном предходнику тужиоца исплаћивала минималну зараду следи да јој није исплаћен топли оброк и регрес и да је тужена у обавези да тужиоцу ту накнаду исплати.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неосноване захтеве тужиоца применом одредби Закона о јавним службама, Закона о платама у државним органима и јавним службама и Закона о основама система образовања и васпитања, важећих у спорном периоду, сматрајући да се на запослене који плату остварују према Закону о платама у државним органима и јавним службама примењују

параметри који су унапред одређени од стране Владе РС и Министарства финансија, те да у ситуацији када је посебним актима регулисано право, обавезе и одговорност запосленог, конкретно накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, да нема места примени члана 118. Закона о раду, већ се као *lex specialis* примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама, који се примењује и на запослене у школама, као јавним установама, као и да важећим Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика у спорном периоду није уговорено право запослених на исплату накнаде трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Поред тога другостепени суд је сматрао да се Закон о раду, као општи пропис примењује само ако посебним прописима нису регулисана права, обавезе и одговорности запослених који се финансирају из буџета, те како је накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора прописана посебним законом на начин да су ове накнаде садржане у коефицијенту, да се у тој ситуацији не може применити Закон о раду.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право, са којих разлога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Чланом 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017...129/2021), прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Чланом 1. став 1. тачка 3. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Чланом 3. став 1. истог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Чланом 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Чланом 20. став 1. Посебног Колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15 и 92/20), прописани су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а ставом 2. да уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијената из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, нижа од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на горе описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 75/14), чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, и то, између осталог за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. тог члана закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе Закона о раду примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено, на основу члана 202. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Чланом 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату запослених из члана 1. ове Уредбе, који се примењују на запослене у основном образовању.

Сада покојна ББ је била запослена код тужене, са којих разлога се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. С обзиром на то да посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописије да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, то следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15) није прописано право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, који није прописан ни претходно важећим Посебним колективним уговором („Службени гласник РС“, бр. 12/09). Када се има у виду све напред наведено, правилно је закључио другостепени суд да су примања по основу накнада за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржани у коефицијенту, као једном од елемената плате, са којих разлога не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиоца, садржан било у општем било у посебном акту. Стога, како је то правилно закључио другостепени суд, неосновани су захтеви тужиоца, с обзиром да су накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту плате сада покојне ББ, а то што су јој у спорном периоду ислаћиване минималне зараде, је без утицаја на другачију одлуку.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић